

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Joi și Duminecă, Fôia, candu concedu ajatôriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sêu $2\frac{1}{8}$ galbini mon. sunatôria.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 95

Braslovu 17/5 Decembre

1876.

Revelatiune frappanta in cestiunea bancel.

Ori-catu populatiunile tieri nôstre suntu mai multu numai agricultôrie, totusi e datorinti nôstra imperatiua, că se ne ocupamu și noi toti, fôrte de aprôpe și cu mare diligentia de cestiunea banciloru. In dilele nôstre exista politic'a de banci, precum exista politic'a de cali ferate, politica de corabiare, politica de colonisatiune etc. Astadi din tôte se face politica, chiaru din pana de grau ori de secara și din mamalig'a de papusioiu, din postu și nepostu, inca și din ap'a de beutu. Se nu ni se para că paradoxe lucrurile aceste. — Bancile au influentia farmecatoriă in bine sêu in reu, nu numai asupra comerțului și a industriei, ci in tocma, in aceeasi mesura asupra agriculturii, in fine asupra finantieloru statului.

Suntu vreo cinci ani, de candu ungureniloru le casiană mortisiu, că se-si castige și ei una banca nationale cu dreptu de a emite bilete de banca (Banknote). Dêra unde e capitalu de auru și argintu celu pucinu de 30—40 miliône? Nicairi, ca Europ'a cea bogata nu le mai dă nici unu banu, precum nu dă turciloru și spanioliloru, éra ei n'au mai nimic in metallu nobile. In fine se pusera in negotiatiune cu ministeriulu austriacu, că se impartia banc'a nationale. In Maiu an. c. se inchiaă cu mare greutate unu arangementu intre ambele ministeriuri. In Novembre voira se continue pertractarile pe bazea din Maiu, cumu se dicea, și inca asia, că se fia banca dualistica, cu 70% pentru Austri'a, cu 30% Ungari'a. Adeca cu de aceste vorbe ne ametira. Candu colo, ce se vedi! Directiunea centrale și comitetulu celu mare alu bancel nationale declară cu mare solemnitate, ca nu vrea se auda de banca dualistica și ca pe capitalurile sale nu are se poruncésca nici unu ministeriu și mai in scurtu, nimeni. Acele declaratiuni ca-diura că o bomba trasnitôria in B.-Pest'a. Nu asia in Vien'a, unde maioritaea preponderanta a parlamentului inca se declară contra bancel dualistice. Urmara interpellatiuni că plôia. Ministerulu de finantie alu Austriei respunse limpede, ca dieu ei nu si-au legatu portofoliulu de nici o banca dualistica, de care ce e dreptu, a fostu destula vorba, dêra ministeriulu austriacu scieă bine, ca pe actiunarii bancel nationale nu'i poti impinge cu baionet'a in coste, că se faca cuiva pe voia, mai alesu ca cei mai mari dintre densii nici nu suntu austriaci, suntu anglii, belgiani, holandi etc. La aceste ungurenii detera unu tipetu că de dorere sfasietôria strigandu și racnindu: Minciuna, tradare, perfidia, hunczfut a nêmet, ca nu se tiene de cuventu! In acele dile ministrii austriaci că se puna capetu racneteloru, sêu dôra că se dè ocasiune la altele mai nebune, propusera că se se publice protocoalele conferentieloru din Maiu, se védia lumea, cine minte. — „Se nu se publice!“ fù respunsulu dintr'o parte, de unde n'ai fi mai crediutu.

Si adeca ce pôte fi frappantu (isbitoriu) din tôte cele comunicate mai in susu? Este frappantu aceea ce ne comunica diariulu aristocraticu „Ébredés“ in nr. 58 din 8 Dec. sub garanti'a sa, candu face revelatiunea, a carei essentia este ca: In protocoalele din Maiu nu este coprinsu nici unu punctu din acelea, la care s'a provocatu ministerulu presidente

C. Tisza in respunsurile sale; se afla inse altu-ceva că nota scrisa la calcaitul celui din urma protocolu. Lucrulu se intemplase asia, ca dupa conferenti'a comuna tienuta de catre toti ministrii, cei austriaci grabindu fôrte că se plece in aceeasi di la Vien'a, lasara tôte acele acte pe omeni'a ministriloru unguresci, fara că se apuce a le subscrie, cerendu ca dupa-ce le voru fi subserisu ungurenii, se le transmita și celoru austriaci spre a continuă cu subscriptiunile. Atunci ministerulu Colomanu Széll se apucă și adause mai antaiu la protocolu că unu appendice, precum se intielege de sinesi, in sensu ungurescu, asupra unei cestiuni, despre care fusese vorb'a in conferentia, dêra nu se luase asupra ei nici o decisiune; dupa aceea subserisera ministrii unguresci și inaintara protocoalele la Vien'a. Voindu a subscrie și ministrii austriaci, vediura spre mirarea loru ceea ce cutediase dn. Széll se adauga. Atunci ministerulu de finantie d. Depretis nici una nici alta, apucandu pên'a, mai adauga și densulu alta nota dela sinesi, in sensu austriacu și cu totulu oppusu celui ungurescu, prin care paralisă tóta pretensiunea ungureniloru, apoi subserisera și acei ministri. Écca pentru-ce nu se pôte suferi publicarea aceloru protocoale!

Ôre jurisconsultii ce nume dau la una procedura că acésta? Ôre unde se mai intempla lucruri de aceste? —

Onorata Redactiune!

De si e lucru cunoscutu, ca cei mai multi barbati de spiritu facundu bine, nu pentru acea-lu facu, că se fia laudati de ômeni, ma de multe-ori aducerea la cunoscintia a fapteloru bune vetema modesti'a, ce-i caracteriséza, asteptandu recunoscintia și respaltire drépta numai dela dreptulu Judecatoriu, — totusi dupa ce fapt'a buna, și de se aduce la cunoscintia, nu-si perde nimic din valôre inaintea lui Domnedieu, mai vertosu dêca a fostu facuta cu intentiune curatu crestina, ma dupa ce insusi mantuatoriulu nostru Isusu Christosu ne a invetiatu in sant'a s'a Evangelia, că asia se lucrămu că faptele nôstre cele bune asia se lumineze inaintea ômeniloru, in catu vediendu-le, se prémarésca pre Tatalu nostru celu din ceriuri, in cunoscintia m'am sentitu indemnatu a dá la cunoscintia publica in legatura cronica și faptele unui Archipastoriu, care ne priveacu pre noi romanii și in specialu pre greco-catholicii din Archidiece'sa de Alb'a-Iulia. *)

Deci se vedemu activitatea metrop. Dr. Ioanu Vancea in restempu de 8 ani, de candu gubernéza Archidiece'sa greco-catholica de Alb'a-Iulia.

*) Noi nu aflamu nimic neusitatu in acésta publicatiune a dlui corespondente; din contra, amu admiratu indelung'a patientia in faci'a atatoru critice, intiepaturi, calumnii cate se publicara de cativa ani fora picu de cercetare seriôsa, asupra blasianiloru. Scieamu, ce e dreptu, ca dêca mai suntu pe lume romani exercitati in patientia, apoi blasianii mai ca intrecu pe toti; in fine inse chiaru și patienti'a 'si are și trebue se-si aiba marginile sale. „Dreptulu de audiulu reu nu se va teme“, dice scriptur'a; inse totu aceea coprinde sute de esemple obligatôrie a corregge opiniunile seduse și falsificate prin ômeni sêu interesati, sêu fanatici, sêu rei din natur'a loru. Not'a Red.

A. In privinti'a administrativa.

Dupa primit'a gubernare, ce s'a intemplatu la 11 Aprilie 1869, a și inceputu nu numai a emite:

1, mai multe ordinatiuni referitôrie la administrare mai corecta și mai indemanatica a Archidiece'sei, ci că se-si castige cunoscentie mai esacte despre starea și lipsele Archidiece'sei, a intreprinsu și visitatiuni canonice in mai multe dieci de parochii archidiece'sane; dêra cu respectu și la administrarea justitiei inca a prescriu procedur'a pentru facerea incuistiuniloru canonice. Vedi instructiunea emanata la 24 Iuniu 1869 nr. 1300;

2, in lun'a lui Octobre dela 20—22 a tienutu sinodu archidiece'sanu pentru regularea disciplinei atatu interne catu și esterne in Archidiece'sa. Vedi brosiur'a edata la anulu 1869, carea cuprinde in sene canônele aduse;

3, totu in acésta luna la 25 cu Cerculariulu regulatoriu emanatu sub nr. 2112 s'a regulatu caus'a invetiamentului in scôlele poporali archidiece'sane; și de atunci in côce au emanatu mai multe dieci de ordinatiuni și instructiuni referitôrie la causele scolastece;

4, in acel'a-si anu la 19 Novembre a plecatu la Rom'a, că se iè parte la Sinodulu ecumenicu tienutu in Vaticanu, in carele a luat parte activa, precum e sciutu, cu mare successu in apararea disciplinei baserice nôstre, și in alte obiecte pertractate; unde a petrecutu pana la capetulu lunei Iuniu 1870;

5, dupa sosirea la archidiece'sa a continuatu guvernarea și visitatiunea canonica éra in mai multe parochie;

6, in anulu 1871 s'au facutu pregatirile spre a poté celebră unu Sinodu provinciale pentru organisarea provinciei basericesci, ce dela inceputu acum de 18 ani jacea neorganisata;

7, la anulu 1872 s'a și tienutu acestu Sinodu provinciale incependu dela 5—14 Maiu, care a produsu operatu de unu tomu intregu. Apoi la 16 Novembre s'a adusu regulamentu nou din 32 §§-i privitoriu la affacerile institutiunei publice, la institutele de invetiamentu archidiece'sane locali;

8, in anulu 1873 la 2 Ianuaru a adusu statutele organice in 41 §§-i pentru organisarea Ven. capitulu metropolitanu; — dela 1—4 Iuniu a tienutu congressu scolasticu archidiece'sanu pentru regularea și organisarea invetiamentului la scôlele poporali archidiece'sane cu privire la prescriesele legei dietali aduse in obiectulu invetiamentului poporalu. La fondulu scolasticu archidiece'sanu, ce in acestu Congressu scol. s'a decisu a se infientiă pentru promovérea invetiamentului in scôlele nôstre poporali, Exc. S'a Presantitulu Parente metropolitu Vancea in totu anulu s'a oferitu a concurge din cass'a propria cu sum'a considerabile de 1000 fl. v. a., care suma in realitate a și administrat'o in totu anulu la cass'a fondului, și carea pana in presente face 3500 fl. v. a.;

9, la 5 Augustu aceluia-si anu a inchiatu una conventiune cu episcopulu transilvanu cu respectu la „Referintiele ambeloru rituri grecu și latinu, carea contine statute precisate in 32 §§-i;

10, in anulu 1874 dela 7—9 Septembrie a tienutu conferentia cu barbati illustri spre regularea causei fundatiunei Alesandru Sterc'a-Siulutiane, in carea s'a facutu și asediatu una

instrucțiune statată din 34 §§-i pentru organele concredite cu administrarea și manipularea fundațiunii preatinse. Apoi și în acestu anu s'a continuat visitatiunea canonică, visitându-se parochiile din vicariatul Fagarasiului.

11, în anul 1875 fû celebrat Congresul arhidieceșanu pentru regularea afacerilor beneficii-basericesci, școlastice și fundationali, și fura ținute și sesiuni de ale Directoriului fundațiunii Siulutiane;

12, în anul 1876 fû adunat senatul fundațiunii Siulutiane dela 9—12 Octombrie, în ale cărui ședințe s'au adus mai multe concluze de mare însemnatate, privitorie la prosperarea aceleiași fundațiunii. În lun'a lui Septembrie fura vizitate parochiile tractului protopopescu alu Muresiului, cu cari până aci s'a vizitat 140 parochii arhidieceșane, ținându-se în fa-care baserica cultulu divin prescrișu la atari vizitațiuni, precum și cuventare basericășca catra poporeni, și după aceea deslegarea mortiloru.

La 31 Octombrie s'au adus instrucțiuni atatu pentru inspectorii catu și pentru forestierulu paduriloru dominiilor arhidieceșane, cea de antaiu în 12 §§-i, c'est'a din urma în 10 §§-i. Și acumu de curendu s'au stabilit și publicat cu tôte planurile, legile și formulariele apertinente Regulamentulu pentru organizarea școliloru poporali arhidieceșane conformu prescrișeloru legi școlastice novelari din 1876.

B. În privinți'a caritativă.

1, îndată după ocuparea șcaunulu metropolitanu a aprobat și realizat beneficiulu de pane pentru ținerea studinte dela institutele din locu, care beneficiu sub predecesorele fû sistat, și spre acestu scopu santu și salutariu a contribuit din venitele dominiulu metropolitanu pre totu anulu celu pucinu 800 metre granu mestecat, și așa în decursu de 8 ani a dat 6400 metre granu, apoi lemne de focu, cate sunt de lipsa la c'ocerea tipiloru, sare în proporțiune și cuartiru și viptu la 2 pitari;

în curtea metropolitană în totu anulu s'au ținut cu viptu gratuit până la 6—8 studenți miseri, dintre cari unii (4) capetau și capeta și locuința în curte, ma și unele vestminte, precum și la mai mulți studenți suplicanți în totu anulu a dat și tramis ajutorie însemnate de bani;

3, la anul 1870 în 1 Septembrie a facut una fundațiune de 2047 fl. 50 cr. v. a. pentru docentele greco-catholice romanu confessionale din Fagarasiu;

4, la anul 1871 în 21 Februaru a cumparat una casa frumoșă de baserica în Elisabetopole, pre care și pre adaptările ce s'au facut în aceea, că se corespondea scopulu, a dat din alu seu una suma de 3250 fl. v. a.;

5, la baserica catedrală în Blasiu a cumparat ornate pontificale cu una suma până preste 2000 fl. v. a.;

6, pre picturarea și restaurarea aceleiași baserice la anul 1872 a spesat 1300 fl. v. a.;

7, a procurat ornate basericesci și la alte baserice pre sate era cu sume considerabile;

8, subsidiile, cari — afora de cele cuotidiane date cersitoriloru — le-a dat până acum din caset'a proprie spre ajutorarea preutiloru mai miseri, veduveloru preutese, orfaniloru și basericeloru mai misere, precum și spre remunerarea pentru cele mai multe opuri esite de sub tipariu în tipografi'a arhidieceșana, subvenționarea la speșele pardosirei stradeloru opidulu Blasiu, se suie la considerabil'a suma de preste 3500 fl. v. a.;

9, candu nu a putut dispune de bani, celoru lipsiti atatu preuti catu și docenti a dat bucate din granariulu propriu și încă în cuantitate considerabile;

10, la tôte aceste a pus cununa prin fundațiunea facută la 1 Septembrie a. c. în 32,000 fl. v. a. spre allevierea subsistinței profesoriloru dela

institutele de învățământu locali, și spre subvenționarea preutiloru mai miseri dela pastorirea suflătescă arhidieceșana. —

C. În privinți'a economică.

Pentru edificatele cele noue, ce le-a procurat în dominiulu metropolitanu, și spre restaurările și reparările perfacute în totu dominiulu metropolitanu încependu dela ocuparea șcaunulu metropolitanu și până în presente a spesat una suma însemnată preste 20,000 fl. v. a.

Aceștea sunt fapte complenite, cari vorbescu apriat despre zelulu, activitatea și spiritulu aceluia, ce le-a facut, și pre cari dreptu aceea amu cugetat, ca nu strica a le aduce la cunoscenti'a stimatulu publicu, dorindu și altoru provincie și dieceșe asemenea Archipastori Mari. —

Veridicus.

Blasiu 7 Decembrie. După ce a'ti publicat, d. Redactoru, per extensum tôte actele Societății academice din a. c., speru, ca veti concede pucinu locu și observațiuniloru nepretinșose, ce urmăza, cu referența mai alesu la cele din nr. 87 și 88, — de nu alta pentru audiatur et altera pars.

Și că se fiu catu se p'ote mai scurtu, trecu preste apricele discusiuni din alti numeri totu intru aceluiași obiectu, p'arendumise mai multu subiective decatu obiective, și așa nediscutabili, — și me restringu numai la cele ce au mai mare aparența de obiectivitate.

Cumu ca oper'a din cestiune, că tôte seu mai tôte operele omenesci, va fi avendu și ea lipsurile necontestabili, de sene se întielege, ca ce et bonus quandoque dormitat Homerus, cumu nu celu ce nu e Homeru. Întrebarea e numai, cari sunt acelea?

Censorii operei mai antaiu, vedindu mai la tôte paragrafi note, la unii f'orte multe, — se pară a fi venit la presuposițiunea, cumu ca notele la paragrafi sunt puse numai de luxu, prin urmare, ca sunt prea copișose, și — superflue etc. Și ast'a este antani'a scaderă seu lipsu necontestabile. Lucrulu inse nu stă chiaru așa.

Ci paragrafi aici, că și în partea analitică, pentru mai mare precisiune s'au scrisu, pre catu s'a potut mai pre scurtu; inse terminii, și de multe ori chiaru și eșemplele, aveau lipsa de esplanțiune mai pre largu, care se facu în notele ce s'au pus sub paragrafi, mai pucine seu mai copișose, după cumu se pareau autoriulu mai necesare seu utili, pentru mai buna întielegerea paragrafloru, chiaru și pentru completarea materiei, ce se pertractă.

Autoriulu volia, că deca la prim'a lectură a paragrafulu ar' mai remană ceva îndoișla pentru vre-una parte seu pentru totu paragrafulu, — la a două lectură, după percurrerea noteloru, lectorulu se nu mai șentia nece una dificultate, și sensulu paragrafulu se fia stabilitu deplenu.

Din acea causă autoriulu s'a vedintu une-oria necesitate a presară, seu semenă deca vrei, icicolea chiaru și observațiuni filologice, încă și lexicografice, cari p'ote ca stensu luate nu se ținneau de sintactică, inse spre ilustrarea celoru din paragrafi i se pareau utili, deca nu necesare.

Atat'a este totu lucrulu. —

E adeveru mai în colu, ca autoriulu nu a citat nece pre unu scrietoriu modernu, nece bunu nece reu, — d'ér' deca ast'a e unu lipsu necontestabile, scrietorii moderni cei mai buni, ca nu sunt menționați și citați în ac'asta operă, au se multumēșca, nu neglentiului autoriulu, ci puru și simplu numai autoriloru seu reformatiloru programei din 1874 și 1875, în cari pasagiulu despre scrietorii din program'a prima din 1869, 1871 și 1873 este cu totulu lasat a fora, precum se p'ote convinge ori și cene alaturandu textulu amendoru programeloru între sene, precum s'au publicat atatu în Anali catu și în diariile din acei ani.

Din care causă autoriulu nu p'ote se nu respingă din tôte poteri ac'asta imputațiune nemeritată, precum și conclușiunea trasa de aci, cumu ca autoriulu nu ar' fi fostu cu considerațiune la starea modernă a limbii literare.

Chiaru din contra, autoriulu a fostu cu atențiune nu numai la starea presente, ci la t'ota starea limbii romanesci atatu din presente catu și din trecut, numai catu autoriulu nu a creditu și nu crede, ca scrietorii moderni potu se aiba una sin-

tactică particulară lor și așa d'omna de una considerațiune șpecială, ci e de parere, ca sintactică romanășca este un'a pentru totu romanii, că și limb'a, și numai în dictiune și stilu p'ote fi va rietate.

Celealalte, cuprense totu la acelu locu în fraș entusiastice, sunt parte numai pia desideria, și cari autoriulu nu eră detoriu a reflectă, fiindu că sunt prepostere facute post festa, ér' nu în programă, unde le eră loculu; — parte sunt nemi merite în adres'a lor.

Autoriulu a citat eșemple, cumu cere program'a, din limb'a și viați'a poporulu, precum și insi censorii au recunoscut; d'ér' în programă nu a fostu vorba nece de posesiile populare, nece de basme, în șpecie, cari inse nece ele nu au sintactică diversă de a celoru alalti romani.

În fine și cea mai grea scaderă, ce se impută operei, este, ca autoriulu în șipsarea ortografiei ar' fi purcesu din ore care suposițiune seu principiu falsu, — și asta numai pentru ca în desemnarea șuneteloru romanesci, pentru cari nu se afla literă corespondentă în alfabetulu latinu: două vocali oscure și 5 consonantorie, s'a șierbitu de 7 litere cirilice; — ec'ca din cinciariu armasariu, și conclușiune atatu de șeveră din premise nulle.

Adașgu numai, ca autoriulu se așteptă la critice șevere d'ér' juste, d'ér' nece de cumu la obiectiuni nefundate și conclușiuni nelegitime, cu atatu mai pucinu la imputațiuni de fapte seu omise, ce nu i se potu ascrie lui, și cari șemena multu a calumnia.

Cartea este pusă sub tipariu, așa cumu s'a tramis la concursu, fora nece una schimbare, și va respunde mai în detaliu pentru tôte imputațiunile facute ei, în catu sunt juste seu nejuste.

Autoriulu.

Brasiou în 4/16 Decembrie 1876.

Camer'a maghiară a decisu a ținé în fa-care di ședința dela 9 ore a. m. până la 3 ore după amediadi, că se voteze bugetulu mai curendu, se aiba și camer'a boieriloru tempu de a-lu votă la tempu. Nu mai încape deci nici o îndoișla, ca bugetulu va primă șanctiunea Domnitoriulu încă înainte de anulu nou, unu lucru nepomenitu în statulu maghiaru, inse ceea ce ne induimă este, ca eșecutorii de dare ai dlui Széll, ori catu de neindurati ar' fi ei, totuși nu voru mai fi în stare a st'orce în anulu venitoriu atat'a dela poporu, catu au storsu în anulu curinte, de'orace șeraci'a și miseri'a au ștrabatutu și copleștu, că o ciurma lipișoșă, t'ote paturele societății, t'ote clasele poporulu.

— Marti în 12 Decembrie s'a deșbatutu în camer'a deputatiloru maghiari proiectulu de lege despre cumperarea calei ferate maghiare de ostu de catra statu și s'a acceptat cu 166 contra 8 voturi. Inse totu atunci s'a primitu cu 105 contra 90 voturi votulu separatu alu lui Zsedényi, că se se întenteze cercetarea criminală contra insialatiuniloru și hotieloru, ce s'au facut la ac'asta cale ferată. Ministrulu Tisza s'a luptat catu a potut contra acestui conclusu alu camerei, inse fora șuccesșu; elu a facut o propunere nouă, că adeca camer'a se întrelasce cercetarea criminală și se concredă ac'asta afacere guvernulu, dandu-i totu-odată și potere discreționară. Propunerea s'a pus la votare nominală și s'a respinsu cu 142 contra 82 voturi.

— În cestiunea banței nu se p'ote șperă la o impacare, pentru aceea se da cu șocotél'a, ca Tisza cu ministeriulu seu va trebui se se retraga dela potere, de'orace dinsulu a mersu asiă de departe cu promisiuni și assecurarile, ce le-a dat camerei și natiunei, încatu nu p'ote se mai face acum nice cea mai mica concessiune. — Cu privire la ac'asta impregiurare aflam în „P. Lloyd“ următoarele: „Enunțatiunile de deunadi ale baronulu Lasser au facut întielegerea și mai dificilă de cum a fostu și, fiindu ca ministrulu maghiaru n'are nice o înfluență asupra ștraformării referențieloru guvernamentali în Austri'a, asiă se p'ote întemplă prea ușioru, că cabinetulu Tisza în asemeni impregiurări se-si d'è demisiunea, ceea ce până acum nu s'a întemplat“.

* * *

In 11 Decembrie s'a ținut o întrunire a plenipotențiarilor, care înseamnă n'a avut caracterul oficial al unei conferințe preliminare. Plenipotențiarilor s'au marginit numai la un schimb de idei. Marti în 12 Decembrie înseamnă, precum ne spune o știre electrică din Paris și altă din Constantinopol, s'a ținut prima conferință preliminară sub președinția generalului Ignatieff, decanul de etate. S'a stabilit înțelegere asupra următorilor puncte: 1. Alipirea a douăsprezece districte la principatul Muntenegrului sub condițiunea, că principele Nichit'a se mergea a aduce omagiu sultanului cu ocaziunea acestei alipiri de teritoriu; 2. Schimbarea de prizonieri între Turci'a, Muntenegrul și Serbi'a; 3. Rectificarea fruntariilor Serbi'i de către Drin'a, micul Zvornicu remanând în posesiunea Serbiei și a 4. Prelungirea armistițiului până la încheierea definitivă a păcii. Punctele enumerate nu s'au fixat decât cu titlu preliminar. Ele vor trebui să primescă o sancțiune ulterioară. Primele rezultate obținute în această conferință confirmă speranțele pentru stabilirea unei înțelegeri și pentru împăcirea. Se mai asigură încă, că generalul Ignatieff ar' fi dispus să primescă ocuparea Bulgariei de către o putere neutră, cum este Belgia sau Elveția.

— Cu toate că din Constantinopol se anunță, că chiar și Ignatieff ar' fi inclinat să se învârtă în numele guvernului său, că Bulgaria se va ocupa de trupele unei puteri neutre, ceea ce n'are să nu ne vine a crede, totuși diariile europene susțin, că Rusia nu se va liniși până când trupele sale nu vor pune piciorul pe pământul Bulgariei. Ba „Nat. Ztg.“ din Viena voiește a scrie, că Bismarck a avut mult drept, când a spus, că alianța celor trei imperii nu s'a alterat prin nimic, că Rusia și Austria ar' fi deși înțelese în privința ocupării; trupele austriace încă sunt destinate a intra la începutul lunii lui Ianuarie în Bosnia și Hertegovina. — Imperatorul Rusiei ar' fi declarat, că trupele sale se vor retrage din Bulgaria îndată ce și vor împlini misiunea. Această declarațiune este foarte elastică.

— În Franța s'a format noul ministeriu. Juliu Simon e ministru președinte și de interne, Martell la justiție, erau ceilalți miniștri și paștrăzătorii.

— În Grecia încă s'a format noul Cabinet sub președinția lui Comonduros. Cei mai mulți dintre foștii miniștri au rămas la posturile lor.

— O știre de la Galați în România anunță, că consulatul englez de acolo ar' fi adresat un cercuriu către toți supușii englezi, prin care îi provoacă, că naile comerciale engleze se se departează de pe acolo cel puțin până în 16 Decembrie, ca-ci de aci înainte consulatul nu mai garantează nice de nați, nice de povară de pe dinsele.

— De la București se scrie, că comisiunea rusă, care a avut de a stabili liniile de trecere a trupelor rusești prin România, și-a finit lucrările. După planul acestei comisiuni numai un corp de armată se va transfera către Serbi'a, era celelalte cinci corpuri vor merge de-a lungul Prutului spre Leva, Cahulu și Bolgradul până la Ismail și Reni la Dunare, de unde se vor începe apoi operațiunile militare.

Monarchia austriacă. Viena, 11 Dec. Debaterile parlamentare, care au decurs dilele trecute în senatul imperial asupra bugetului, vor lăsa în urmă lor câteva pagini triste în istoria dilelor noastre. Luptă decursă pe viața pe moarte; mai ales dualismul lui lovituri grele, de care anevoia se va mai vindeca. Regretăm foarte, că ne lipsesc spațiul spre a le reproduce.

Professorul de teologie Rohling, a cărui carte e scrisă asupra jidovilor talmudisti, fu chemat de către ministrul cultelor în aceeași calitate la universitatea din Pragă, și această vocațiune onorifică se întâmplă în aceleși dile, în care cartea sa în două edițiune fu oprită în Ungaria. Ce se le face, traim în dualism.

Pragă. Pre când demonstrațiunile studenților maghiari și peregrinarea la mormântul lui Gül Bab'a stau se amuțescă și se va înfrânge chiar prin votul dietei din Budapesta, se porniră altele în Pragă. Ocaziune la acele dete mai antai

profesorul Woltmann, care în prelegerile sale și bată joc de cultură cehilor. Cu acesta ținea altu profesor Linkner și rectorul Cytelaz. Studenții de naționalitate cehă (boema) se revoltară și parasind prelegerile le strigară Pereat (se péra). Studenții nemți făcuseră demonstrațiuni contrare. Câteva dile politice cu totu aparatul său nu a fost în stare de a înfrânge revolta, până ce abia în 6 Dec. auctoritatea moderată a decanului Ulmann și amerintiarea cu închiderea universității domoliră revoltă; fără a potă împaci spiritele. Asia o patu totu, o voru pat și mai reu aceia, cari se joacă cu simțimentele naționale, cari și batu joc de ele, cari au înnebunit de mai credu, că ei voru mai fi în stare vreodată de a omorî limbă și a șterge istoria națională a vreunui popor cristian ajuns la conștiință existenței sale. Totu aceia se joacă cu focu de fosfor, de care ar' trebui să se înflore. Orbii, nu audu ce colcaie în pepturile poporalor, nu cunosc și nu vedu nici până la nasu.

Discursul d-lui Sig. Borlea,

ținut în Adunarea Deputaților Dietei ung. din 4 Dec. a. c. la dezbaterile asupra bugetului culturii și instr. publ.

Declarându eu la dezbaterile gen. asupra bugetului preste totu, cumca nu primesc acestu bugetu, nu mai poteam avea cugetul să mai vorbesc la acestu obiect; înseamnă chartă ce a compus și împartit dlu Min. de culte și instrucțiune pentru înfacisirea tipică a stării înviașării populare în patria, m'a făcut a-mi schimbă cugetul și asiă vinu a rogă pre on. Cas'a, se-mi de ascultare și atențiune pentru pucine minute.

D. condeputatu George Popu a enunțat de curendu în această Casa, că onorabilele Ministeriu în cauză înviașării populare la nemaghiari, și anume la romani, nu face nimic; și spre a dovedi acestă, cumca adeca nu lucra nimic, densu a adus mai multe date speciale. Acestă eu asi fi în stare a continua, aducându și din a mea parte asemenea date, și aci asi potă se amintesc, cum on. carma încă de la an. 1874 a primitu de la supremulu locu înviașarea, că în Caransebesiu, unde Romanii sunt cei mai mulți, se redice gimnaziu, cu atatu mai vertos, ca-aci acolo edificiu, construitu pre banisiorii Romanilor, deși este gat'a și asiă d'eu nu mai recere spese, totuși acelu gimnaziu nici pona astadi nu există!

D'eu n'o se continua a insiră de aceste ca-aci marturisesc, că nu de aceea m'am sculat, că se spun și aretu, că guvernulu n'a făcutu nimic, fiind că eu — de cum s'a instalat Ministeriulu maghiar nici n'am asteptat de la elu, că se face ceva pentru cultură poporală romană, ci m'am sculat, că se aretu că guvernulu a făcutu ceva, d'eu a făcutu toate din adinsu spre împedcarea înviașării la poporul roman! Acestă voiescu a adeveri prin casuri și fapte speciale.

Se scia — intr' altele, că fostulu antai regimentu romanu de granitiază — în Transilvania, și fostulu alu treisprediecele regimentu romanu de granitiază, ce jace în regiunea Caransebesiului dispun de fonduri ale lor proprie foarte considerabile, pre cari voru se le folosescă pentru școle; d'eu on. stepanire felu de felu de împedcări li pune, specialmente celor din Ardeal li dicea, că nu va permite sub nici unu cuventu, că școlele se se statorescă cu caracteru confesional, și nici n'a permis a se înființă o școlă, pona nu s'a abandonat caracteru confesional. Er acuma, după ce școlele s'au redicatu fora caracteru confesional, guvernulu pretinde, că în școlele redicate și susținute cu banii acelor omeni, elu se numește pre invetatori, și acolo a împinsu lucrulu, încatu acei omeni, cari în acele părți conduc afacerile instrucțiunei poporală, se alerge cu plansore la treptele Tronului. — Credu eu că d-văstră er' o se diceti, cumca acelu pasu a fost anti-constituțional! D'eu — bine, ce eră se face bietii omeni!? Destulu, că prin această esperiență întieptiti cei din Caransebesiu, sau adeca din fostulu alu treisprediecele regimentu romanu de granitiază, nu voru se auda de școle fora caracteru confesional, ci se apucară se-si deschida pe banii lor proprii școle cu caracteru confesional; d'eu Ministeriulu nu permite această, ci împedcă deschiderea de școle, și indiesertu amblara în această

privință deputatiunii pe la densulu; elu susține că — nu este permis; d'eu de ce nu? acestă cu greu va mai sci-o cineva, afara d'ora de dlu Ministru!

D'eu — se mergem mai de parte, pe altu terenu. În Transilvania organele guvernului, de buna s'ema din îndrumarea guvernului — au început a capacitate, resp. amagi pre poporul român, că — se-si prefacă școlele confesionale în comunale și atunci guvernulu va redica pre banii sei palate de școle și totu elu, guvernulu, va plăti și pre invetatori; cu unu cuventu, atunci poporul va scapă de toate speșele pentru școlă. Se întielege că bietulu popor seracu și storsu prin multele dari pre multe locuri s'a datu amagitu, prefacându și școlele confesionale în comunale; d'eu — o patira, ca-aci acuma încassează din spațele lor cele 5 procente adausu școlare de contribuțiune, și asiă, privindu la slabă dotatiune ce au în acele părți invetatorii, totu poporul trebuie să-si susțină școlele, er guvernulu prin omenii sei numește pre invetatori, și apoi — ce mai invetatori!

Eu încă anu, la ocaziunea dezbaterii asupra bugetului, cându mi-am redicatu vocea în această privință, am respicatu ca, dnpa-ce cartile școlare ni le-ati confiscat, invetatorii ni-ii alungati, onorabilulu guvern acolo va duce lucrulu, încatu adi mane prin comune curatu românesci se voru aplică invetatori straini, ce nu pricepu limbă poporală. Acestă profeti'a sinistru a mea deși până acuma s'a împlinit, ca-aci deși în comitatulu Hunedorei și anume în comunitățile Beregszo, Bácsi, Bakod, Puj, Keresztur, Solymos, Pertes, Zákány. și altele mai multe, totu curatu romane, s'au pus astfelu de invetatori. (O voce striga: D'eu acele sunt totu comune maghiare! Asiă Dieu; en poftimu se mergeți se vedeti, cati maghiari veti afla în ele? D'eu înse d-văstră li-ati maghiarisat numele și asiă, vorbindu către d-văstră unguresce, le-am spus pre ungiura. De-mi veti permite se vorbesc românesc, apoi le voi numi cu numele lor romanu. (Strigare: Așa nu se potă!) Am spus din adinsu; ati făcutu cu posturile invetatoresci în tocmai că la tribunale; ati numit la romani invetatori, cari nu sci o vorba românească. Și acum potă on. Casa se-si întieptescă, că ce felu de progressu are se face acolo cultură poporală, unde invetatoriulu nu scie se vorbescă cu școlarii; cu cata placere și-vor tramite acolo parinti la școlă pre copii, și cu ce placere copii voru alergă la școlă — și bietulu invetatoriu, deca va fi omu de treba, ce mare poftă va avea, că se instrueze pre copii cu cari nu scie vorbi! Vedi bine, că pre parinti îi constringu prin globe de bani, a-si mana copii la școlă, unde nu numai ca nu potă se învieție nimic, d'eu nici nu potă se se întielege o vorba cu invetatoriulu; d'eu și invetatoriulu intru melancholi'a sa, cea mai mare parte a timpului o petrece în carciimă! (Ilaritate mare.) Și acestă apoi d-văstră numiti instrucțiune populare. — Er deca se întâmplă, că cutare comună se redice plansore pentru astfelu de mesura șchiată, cei-ce se plangu, devin arestati dicându-li-se că sunt rebeli. Am spre acestă esemplu în comună Zákány. S'a pus aci de invetatoriu romanilor unu d. Farkas János, carele nu scie unu cuventu românesc, și mi s'a pus a sili pre copii, că în locu de „buna demineta“, se salute pre parinti lor cu — „jó reggelt kívánom!“ (Pre bine!) — Mi pare reu, că se afla aici de acestă cari țienu de bine această procedură nelegală. Deca asiă ar' fi bine, apoi eu întreb: deca ar' veni tempulu, că în școlele maghiare se se pună invetatori muscali, și aceia ar' sili pre copii maghiari, că în locu de „jó napot“ se salute cu „zdravstvujte!“ — O se fire-ar și această bine? (Ilaritate viuă!) Vi repetu, ca-mi pare foarte reu, cându vedu, că se afla și aici în această casa de aceia, cari dicu cumca absurdulu și nelegalulu este bine; ca-aci eu me asteptam că astfelu de abusu se se condamnă, er nu apróbe. (Sgomotu mare; strigari: S'audimu!) Pentru că, binevoiti a observă, că pre acelasi temeu de dreptu, adeca pre basea puterii și volniciei, cu timpul vi se potă întâmpla și dvóstre aceeași nedreptate, și o se dice-veti și atunci, că este bine asiă? — Destulu ca acelu numitu invetatoriu sermanulu în melancholi'a sa și-petrece timpul prin carciime, er locuitorii comunei s'au adresat către senatul școlar cu rogarea, că se binevoiescă a li numi altu invetatoriu, carele se scia limbă romană. Senatul școlar a substernut aceea suplica pe langa reportu speciale Ministeriului de instrucțiune er acestă a dispus, că suplicantilor se li se inten-

teze procesu criminale pentru turburarea de pace! (Förte bine!) — Asiá mi se impare, cá ori ce plansóre se aduce aici pentru nelegiuri, maioritatea apróba, sanctionandu nelegiurile!

Presiedintele: Onorabile Cas'a, Mie mi se impare discusiunea förte seriósá, si de aceea ve rogu, cá se nu totu intrerumpeti pre vorbitoriu. (Aprobare viua si ilaritate.)

Borlea continua: Cumca Romanii, atatu in Ungari'a catu si in Transilvania de multu tempu nu sunt proprii loru stepani, si ca stau sub tutela, acésta o scimu cu totii. (Csatár Zs. striga: Dér' nobleti'a romana?) Onorabilulu d., deputatu vorbesce acuma despre nobilime; dér' nu de aceea este vorb'a, ci de instructiunea poporului, (Strigári: S'audimu!) si adevorul celorlora dese de mine se ilustra prin acésta charta, carea face viua marturia despre tutel'a sub carea am statu si stamu si astadi. Binevoiti a luá la mana acésta charta si ve veti convinge de acestu adevoru. Eca, priviti d. e. in pregiurulu Devej, comitatulu Hunedorei. Nu se póte negá, cá acestu comitatu este unulu dintre cele mai binecuvantate de la natura, dér' din privinti'a culturai poporului elu este celu din urma, celu mai intunecat, vapsitu. Si — tocmai aci s'a pusu guvernulu se faca lumina prin numirea de invetiatori, cari nu sciu limb'a poporului! Uitativé apoi numai de catu la Baia-de-Crisiu in comitatulu Zarandului. On. Cas'a va sci, cá poporulu Zarandului este multu mai seracu decatu alu Hunedorii, totu in privinti'a instructiunei poporali acestu comitatu dupa acésta-si charta sta multu mai bine cá alu Hunedorii si celelalte comitate locuite de Romani, si ce óre este caus'a? Nimic'a alt'a, decatu cá in Zarandu, cá si in Fagarasiu, in fruntea administratiunei au statu barbati romani, caroru a succesu a paralisá tendinti'a guvernului impededória de cultura; precandu prin comitatele unde n'au statu Romani in frunte, acei'a nu numai ca n'au paralisatu pre ministeriu, dér' inca l'au intrecutu! Tocmai pentru acésta inse, comitatulu Zarandului a trebuit se fia nimicitu, si administratiunea in Fagarasiu luata din manele romane. Poftimu acuma a vi arunca privirea asupr'a Fundului regiu, unde locuescu totu atatu de desi romanii — incependu de la Orascia, peste Sebesiu Mercuria, Sigisiora si Brasiovu; aceste parti presenta pre acesta charta tóte cele mai luminate colóne, adeca cu peste 90 procente de copii la scóla. Nu pótu dice ca sassii ar fi fost candu-vatare inamorati de noi, si nici aceea nu afirmu, cá ei ar' fi sacrificatu förte multu pentru cultur'a poporului romanu, dér' trebuie se reconoscu adevorul, cá ei in tempulu mai nou n'au impededatu invetiamentulu poporului romanu, n'au impededatu, cá romanii ei insii se se cultiveze. Aci se dovedezce, cá Romanii, déca nu li se punu pedece, sciu insisi se se cultiveze, sciu se aduca la flóre invetiamentulu poporului romanu.

On. Cas'a! Acésta charta este unu atestatu, si inca unu förte miseru atestatu alu guvernului, unu atestatu ce dovedesce, ca — in ce modu si mesura elu inainta cultur'a poporeloru nemaghiare. D-vóstra aveti parol'a, cá maghiarulu este chiamatu a propagá cultur'a si civilizatiunea in Oriente; pardonati-mi, dér' eu nu potu crede, cá popórele din Oriente se dorésca o cultura cá acésta, pre carea vi-o indegetai. Pentru una astfelu de cultura crestinii din Oriente au fost siliti a apucá arm'a in contra barbarului de Turcu!

Am convictiunea, cá de si provocai date speciali, anume comune si persóne, si chiaru cu acésta charta a on. Mieisteriu vi am justificatu gravaminele mele, d-vóstre totu veti combate si respinge tóte, pre cum pururiá ati facutu — prin acea, cá veti dechiará tóte, aici si prin foile d-vóstre — de scorniture. Inse ori catu veti respinge aceste in modulu indatinatu, totusi — faptele remanu fapte, cari prin denegare nu se potu sterge, si cari mai curendu séu mai tardiu se resbuna de sene, precum vedemu acésta astadi in Turci'a, unde foradelegile utului atatu de amaru se resbuna!

Dupa tóte aceste dechiaru, cá nu votezu builu Ministeriului de cultu si de instructiune. „A.“

R o m a n i ' a .

In numerii precedenti ne-amu ocupatu sub a rubrica mai vertosu cu cestiuni de natura

politica, cari cestiuni implu de ingrigire in momentele de facia nu numai pe romani, ci pe intréga Europ'a. Inse in mediulocu undeloru politice, cari din tóte laturile isbescu in nai'a statului romanu, vedemu cu viua bucuria, ca in Romani'a se petrecu si pe alte terenuri afara de celu politicu nisce lucruri, cari merita o deosebita atentiune din partea nóstra.

Cá se nu surprindemu pe onor. lectoru, premitemu din capulu locului, ca mai inainte de tóte avemu se consemnamu unele reforme de mare insemnetate, ce se introduc in baseric'a nationale romana de catra inaltii demnitari ai clerului. Aceste reforme salutarie, cari dau cea mai eclatanta proba despre zelulu si inteleginti'a metropolitului-primatu alu Romaniei, sunt: Schimbarea costumului preotiloru si tiparirea correcta cu litere latine a cartiloru basericesci.

Diurnalele romane tóte de a rondulu saluta aceste reforme cu bucuria si satisfactiune. „Unirea democratica“ dice intre altele: „Costumul actualu alu preotiloru nu este impusu nice de santele canóne, nici corespunde cu vechiele traditiuni nationale si in fine este incomodu pentru miscare si traiu in conditiunile climatice ale tierii nóstre. — Introducerea palariei si a reverendii nationale si comode in loculu potcapiului si a giubelei armenesci, este o reforma binefacatória in costumulu preotului romanu, reforma pentru care ne sentimu datori a duce multumirile nóstre de romani si fii ai basericeii crestine I. P. S. Metropolitu-primatu Calinicu. Cealalta reforma de adusu cartiloru basericesci ne intereséza si mai multu. Limb'a romanésca, asiá de dulce si de curata in cronicarii nostri, se gasesce in unele din cartile basericesci förte chinuita de influinti'a slavona si grecésca, ce dupa timpuri s'a exercitatu in unu modu desnacionalisatoriu in baseric'a nóstra. Va fi unu pasu puternicu catra inaltierea basericeii romane faptuirea acestei inalte a archipastoriului nostru“.

— Mai dedarte avemu se notificamu unele acte de insemnetate din sinulu camereloru romane. Sub guvernulu de neuitata memoria alu dlui Catargiu se luase la revisiune codicele penalu si intre alte se veri in elu si arestulu preventivu in materie de pressa. Camer'a actuale inse, care si in preponderant'a ei maioritate se compune totu din barbati sinceru liberali, in siedinti'a sa dela 29 Novembre st. v. a votatu unu articulu de lege esitu din initiativ'a deputatiloru, prin care se lamuresce principiulu constitutionalu, ca arestulu preventivu in materie de pressa este interdisu. Pentru a da mai multe garantie acestui principiu constitutionalu, legea acésta adauge cá sanctiune pedepsirea ori-carni agentu alu auctoritatii, care ar cutezá se aresteze preventivu pentru delictu comissu prin pressa. — Ne bucuramu, ca Romani'a face de rusine pe liberalii si constitutionalii unguri si pe puterea loru de statu, care sustiene asemenea mesure necompatibile cu constitutiunea si civilizatiunea.

In siedinti'a dela 30 Novembre (12 Decembre st. u.) camer'a a votatu cu unanimitate propunerea sa de a se face si asiediá in camera bustulu repausatului barbatu C. Negri. Totu in acésta siedintia deputatulu Buescu a prezentatu unu proiectu din initiativ'a deputatiloru pentru infiintiarea unei banci nationale de escomptu si circulatiune.

— Precum se scie, camer'a deputatiloru Romaniei a instituitu unu comitetu din sinulu seu, pre care l'a insarcinatu se faca instructiunea, contra ministriloru dati in judecata, se adune probele necesare, se faca acus'a si puna processulu in stare de a fi judecatu. Din intemplare trei dintre fostii ministri dati in judecata, si anume Catargiu, Cantacuzanu si Florescu, ocupa locu in senatulu Romaniei si se bucura de inmunitatea senatoriale. Pentru aceea comitetulu camerei a cerutu dela senatu autorisarea de urmarire in tempulu sesiunei a acelor'a dintre ministrii dati in judecata, cari sunt astadi senatori. Senatulu a discutat acésta cestiune in trei siedintie si in fine a datu unu votu aprobatoriu. Prin urmare comitetulu camerei nu mai este prin nimic'a impededalu de a continua si completá instructiunea contra ministeriului Catargiu, datu in judecata.

M a i n o u .

— O scire telegrafica de eri dela Constantinopole spune, ca Pórt'a ottomana ar' fi notificatu officialu guvernului de Bucuresci, ca in puterea tratatului de Parisu dins'a are dreptu de a aperá Romani'a, pentru aceea trupele sale voru trece Dunarea si voru ocupá Calafatulu indata ce trupele rusesci voru calcá pe pamentu romanescu.

Cu tóta stim'a ve rogu, se binevoiti a dá locu in diariulu ce redige-ti, urmatórei:

Provocare catra toti creditorii mei

in genere si ceia, cu cari amu avutu dela anul 1846 incóce legaturi si affaceri comerciali in specie, si anume: din Vien'a, Pest'a, Brasiovu, Reginulu sas., Sieghisió'r'a si Gyó-szt-Miklos, ori din negotiataria dela an. 1846 cu plute, ori dela anul 1866 cu marfuri de bolta, cá: dela publicarea acestei provocari in terminu de unu anu se se insinueze séu directe la mine in Gyó Tölgyes, séu prin judecatori'a reg. din Gyó-szt-Miklos — spre a-i escontentá, cu atatu mai vertosu, ca-ci dupa espi-rarea acestui terminu voiescu a face dispusetiuni asupra averiloru mele, prin cari ori-ce pretensiune neinsinuata va deveni neincassabila, si, stramutandu-me din acestu regatu in patri'a mea natala — Greci'a — prin aceea va incetá si possibilitatea d'a me mai atacá pre bazea legiloru in acestu regatu maghiaru, cu atatu mai vertosu, ca eu dela publicarea acestei provocari inainte me lasu de ori-ce intreprindere comerciale.

Totu-deodata rogu prin acésta a mea provocare si pe On. Redactiuni ale diarialoru maghiare si germane — officióse — spre publicarea acestei provocari scl.

Gyó Tölgyes in 22 Novembre 1876.

2—3

Ioanne Spiru.

(Σπυρος Ιωάνν.)

Pretiurile piacei

in 15 Decembre 1876.

Masura	Speciea fructeloru	Pretiulu		
		fl.	cr.	
H e c t o l i t r e	Granu	fruntea	8	50
		midulociu	8	10
		de diosu	7	70
	Mestecatu	6	54	
	Secara	fromósa	4	95
		de midulocu	4	80
	Ordiulu	frumosu	3	70
		de midulocu	3	50
	Ovesulu	frumosu	2	50
		de midulocu	2	40
	Porumbulu		4	30
	Meiu		4	40
	Hrisca		5	—
	Mazerea		5	80
	Lintea		8	—
	Faseolea		5	—
Sementia de inu		11	50	
Cartofi		2	40	
1 Chilo	Carne de vita		—	32
		de rimatoriu	—	44
		de berbece	—	20
100 Chilo	Seu de vita prospetu		36	—
		„ „ „ topitu	—	—

Cursurile

la bursa in 15 Decembre 1876 stá asiá:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl.	04	cr. v. s.
Napoleoni	—	—	10	12	„ „
Augsburg	—	—	118	25	„ „
Londou	—	—	126	60	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	66	—	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	159	85	—	—	„ „
Obligatiunile rurale ungare	73	50	—	—	„ „
„ „ temesiane	71	—	—	—	„ „
„ „ transilvane	71	75	—	—	„ „
„ „ croato-slav.	84	50	—	—	„ „
Actiunile bancai	—	—	816	—	„ „
„ creditului	—	—	134	10	„ „